

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

23 Mart 2015

Sayı : 64272063- 610 - 913
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-59903)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 11.02.2015 tarih ve 43452547-120.00-214888 sayılı yazısı.

Manisa Milletvekili Sayın Erkan AKÇAY'ın tarafıma tevcih ettiği 7/59903 esas numaralı yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan alınan bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (2 Sayfa)

Sorular 1, 2, 3, 4:

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) petrol piyasasındaki fiyatların oluşumuyla ilgili olarak aylık raporlar yayınlamaktadır. "Petrol Piyasası Fiyatlandırma Raporu" başlığıyla yayınlanan raporların son sayısı 2014 yılı Kasım ayına aittir.

Petrol Piyasası Fiyatlandırma Raporları ülkemizdeki petrol ürünlerinin fiyatlarının yüksekliğini açıklamaya yardımcı bazı veriler de içermektedir. 2014 yılı Kasım ayına ait raporda vergisiz ürün fiyatları itibariyle Türkiye'de kurşunsuz benzinin litre fiyatı 1,77 TL, motorinin litre fiyatı 1,91 TL'dir. Ülkemizdeki vergisiz kurşunsuz benzin litre fiyatı Avrupa Birliği ortalaması olan litre başına 1,65 TL'den 12 kuruş; vergisiz motorin litre fiyatı Avrupa Birliği ortalaması olan litre başına 1,77 TL'den 14 kuruş fazladır. Vergisiz fiyatlar itibariyle Türkiye kurşunsuz benzinde Avrupa'nın en pahalı 3'üncü, motorinde ise yine Avrupa'nın en pahalı 6'ncı ülkesidir.

Aynı raporun "AB Ülkelerinde Uygulanan Vergiler" başlıklı tablosunda ise Türkiye kurşunsuz benzinde litre başına 2,89 TL ile Avrupa Birliği ortalaması olan 2,21 TL'nin 67 kuruş üzerinde bir vergi uygulamaktadır. Bu vergi miktarı ile Türkiye kurşunsuz benzinde Avrupa'nın en fazla vergi uygulayan 2'nci ülkesidir. Aynı tabloya göre Türkiye motorinde litre başına 2,23 TL ile Avrupa Birliği ortalaması olan 1,85 TL'nin 38 kuruş üzerinde bir vergi uygulamaktadır. Bu vergi miktarı ile Türkiye motorinde Avrupa'nın en fazla vergi uygulayan 4'üncü ülkesidir.

2014 yılı Kasım ayı itibariyle satış fiyatı içindeki toplam verginin oranına bakıldığında Türkiye kurşunsuz benzinde yüzde 62 ile Avrupa'da 5'inci yüksek vergi oranına sahiptir. Motorinin satış fiyatı içerisindeki vergi oranında ise Türkiye yüzde 54 ile Avrupa'da 6'ncı yüksek vergi oranına sahiptir.

Bu rapor itibariyle ülkemizdeki kurşunsuz benzin ve motorin fiyatlarının yüksekliğine Avrupa ülkeleriyle karşılaştırmalı olarak bakıldığında tek sebebinin satış fiyatı içerisindeki vergi oranları olmadığı görülmektedir.

Buna göre,

-Kasım 2014 itibariyle ülkemizdeki kurşunsuz benzinin vergisiz fiyatının Avrupa ortalamasının 12 kuruş üzerinde olmasının sebebi nedir?

-Kasım 2014 itibariyle ülkemizdeki motorinin vergisiz fiyatının Avrupa ortalamasının 14 kuruş üzerinde olmasının sebebi nedir?

-Ülkemizdeki kurşunsuz benzin ve motorin fiyatlarının yüksekliğinde her iki ürün itibariyle bu ürünlerin vergisiz fiyatlarının payı nedir?

Cevaplar 1, 2, 3:

Bilindiği üzere, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrası "*Petrol alım satımında fiyatlar en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşur. Yerli ham petrol için, teslim yeri olan en yakın liman veya rafineride teşekkül eden "Piyasa Fiyatı" fiyat olarak kabul edilir.*" hükmüne, onbirinci fıkrası "*Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir.*" ve ondördüncü fıkrası "*Ancak, petrol piyasasında faaliyetleri veya rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte anlaşma veya eylemlerin piyasa düzenini bozucu etkiler oluşturması halinde, gerekli işlemlerin başlatılmasıyla birlikte, her seferinde iki ayı aşmamak üzere, faaliyetlerin her aşamasında, bölgesel veya ulusal düzeyde uygulanmak için taban ve/veya tavan fiyat tespitine ve gerekli tedbirlerin alınmasına Kurum yetkilidir.*" hükmüne haizdir.

Bu çerçevede, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'na göre, petrol fiyatları 01/01/2005 tarihinden itibaren en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak serbest piyasa koşullarına göre oluşmakta olup, rafineri fiyatlarının endeksle oluşturulması, dağıtıcı ve nakliye

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERKAN AKÇAY'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/59903)

paylarının tavanı gibi fiyatların dolaylı veya dolaysız olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından belirlenmesine ilişkin uygulamalar sona erdirilmiştir.

Bu kapsamda EPDK vergisiz akaryakıt fiyatlarını belirlememekte, fiyatlar serbest rekabet ortamında piyasada belirlenmektedir. Diğer taraftan AB ülkeleri ile oluşan söz konusu fark piyasa yapısındaki farklılıklardan (istasyon başına satış rakamları, self servis uygulamaları, ulusal marker ve otomasyon uygulamaları vb.) ve piyasalardaki rekabet düzeyinden kaynaklıdır.

Soru 4:

Ülkemizdeki kurşunsuz benzin ve motorinin vergisiz fiyatlarının Avrupa Birliği ortalamasına veya bu ortalamanın altına düşürmek için yapılan çalışmalar nelerdir? Bu çalışmaların neticeleri ne zaman alınacaktır?

Cevap 4:

5015 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi çerçevesinde uluslararası piyasalardaki fiyat değişimlerinin sektör tarafından ülkemizdeki fiyatlara yansıtılıp yansıtılmadığı EPDK tarafından yakından takip edilmekte olup daha önce iki defa tavan fiyat uygulamasına gidilmiştir.

-2005 - 2008 yılları arasında akaryakıt fiyatlarına ilişkin yapılan inceleme sonucu, dağıtıcı ve bayi marjlarının Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesi kapsamında öngörülen "*en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak*" kriterini sağlamadığının tespiti ve EPDK tarafından yapılan çalışmalarda fiyat uygulamalarının rekabetin bozulduğu, kısıtlandığı bir piyasada görülebilecek sonuçlarla benzerlik gösterdiğinin görülmesi gerekçesiyle iki ay süresince uygulanacak akaryakıt fiyatlarının tespitine ilişkin 25/06/2009 tarihli ve 2145/1 sayılı Kurul Kararı alınmış ve akaryakıt dağıtım tavan fiyatı ve akaryakıt bayi tavan fiyatı uygulanmıştır.

-Dağıtıcı ve bayi marjlarının Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesi kapsamında öngörülen "*en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak*" kriterini sağlamadığının tespiti ve EPDK tarafından yapılan çalışmalarda fiyat uygulamalarının rekabetin bozulduğu, kısıtlandığı bir piyasada görülebilecek sonuçlarla benzerlik gösterdiğinin görülmesi sebebiyle 21/03/2014 tarih ve 28948 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 20/03/2014 tarih ve 4927 sayılı Kurul Kararı ile 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca petrol piyasasında iki ay süreyle uygulanacak akaryakıt fiyatının tespitine ilişkin Karar alınmıştır.

EPDK tarafından vergisiz akaryakıt fiyatları yakından takip edilmekte olup, yurt içi petrol piyasasında rekabetin arttırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.